keramiske noter 41/2015
21. årgang

Reviews · Besprechungen · anmeldelser · Besprechungen · Reviews

Pietro Krohn – Danmarks Kunstneriske Puls. Kunst · Teater · Museum. Af Mirjam Gelfer-Jørgensen. Scientia Danica. Series H, Humanistica 4, vol. 4. Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab [Website: www.royal academy.dk], København 2014. 116 s. ill. litt. noter. indeks. hf. 300 kr.

Ingen kan have overset den lange række af vægtige publikationer om dansk kunsthåndværk fra det 18. til det 20. århundrede, som med få års mellemrum er udgivet med Mirjam Gelfer-Jørgensens navn på titelbladet. Når danske kunsthistorikere i vore dage og af forskellige grunde ikke altid har været særlig flittige skribenter, så har Mirjam Gelfer-Jørgensen været en absolut undtagelse til gavn for sit fag og til glæde for sine mange læsere.

Senest har hun i Videnskabernes Selskabs humanistiske skriftrække publiceret en bog med et lidt mere beskedent udstyr end det, der ellers kendetegner de fleste af hendes bøger. Emnet begrænses også til en enkelt person i det sene 19. århundredes kulturliv, nemlig Pietro Krohn (1840-1905), Kunstindustrimuseets første direktør. Hans virke var dog meget mere omfattende, hvilket overbevisende bliver beskrevet og dokumenteret i den foreliggende bog, der ellers med forfatterens egne beskedne ord kun er en lille oversigt over Pietro Krohns virke.

Når Pietro Krohn måske ikke har været så synlig for eftertiden som f.eks. efterfølgeren på Kunstindustrimuseet, Emil Hannover, så er det nok fordi Pietro Krohn ikke har været forfatter til mange og væsentlige bøger, men han har efterladt sig mange tidsskriftartikler og en udstrakt korrespondance, som nu flittigt kan citeres og udnyttes til en spændende skitse af personligheden Pietro Krohn og hans omfattende aktiviteter.

Efter en mangeårig uddannelse og udvikling, formelt som kunstner, maler og tegner, begyndte han et virke med især at illustrere og tilrettelægge bøger. Bl.a. var han i 1866 sammen med sin bror ophavsmand til den nu så folkekære "Peters Jul".

I mange år ophold Pietro Krohn sig i Italien, men vendte hjem i 1879, og fra da af tog hans indsats i dansk kulturliv virkelig fart. Han blev umiddelbart kostumier ved Det kongelige Teater, men fik så efter få år sin stilling udvidet til at være inspektør ved teatret (økonomichef ville man nok kalde det i dag). Samtidig var han hyppigt instruktør for forestillingerne, fra 1885 officielt sceneinstruktør for operaen. Han var, som det tydeligt fremgår af Mirjam Gelfer-Jørgensens undersøgelse, i en lang årrække en nøglefigur i ledelsen af Det kgl. Teater og fratrådte først sine stillinger dér i 1896, da han for længst var involveret i opbygningen af det nye kunstindustrimuseum, hvor han i 1893 var blevet ansat som direktør med ret til fortsat at virke som operainstruktør ved Det kgl. Teater.

Som om disse aktiviteter ikke var nok, havde Pietro Krohn i 1885 sagt ja til en stilling som inspektør ved Bing & Grøndahls Porcelænsfabrik og blev snart den egentlig kunstneriske leder af fabrikken og den, der rent faktisk designede virksomhedens nye produktion med bl.a. det berømte Hejrestel, skabt som B&Gs markering til tidens store kunstindustrielle udstillinger, København 1888, Paris 1889 og andre internationale begivenheder.

Læserne af *keramiske noter* vil formentlig være særligt interesserede i monografiens lange kapitel om Hejrestellet (s 56-71) og i Pietro Krohns helt specielle indsats i forbindelse med dette hovedværk i den tids danske porcelænskunst. Mirjam Gelfer-Jørgensen bruger analysen af Hejrestellet til en præcisering af de kunstneriske forskelle på den helt samtidige udvikling på de to store danske porcelænsfabrikker af det, der skulle blive en dansk verdenssucces under begrebet blå underglasurdekoration.

Forfatteren kan iagttage, at medens Arnold Krog på Den kongelige Porcelainsfabrik foretrak enkle former med glatte flader som grund for det malede motiv, så søgte Pietro Krohn på B&G at forene maleri med en skulpturel udformning helt ned i mindste detalje.

Begge de danske porcelænsfabrikker og deres kunstneriske ledere fik del i den hurtigt voksende internationale berømmelse for dansk porcelæn på den tid, men det var Pietro Krohn, som var den samlende personlighed med et netværk af internationale forbindelser.

Hans direkte kunstneriske medvirken til den danske porcelænsfabrikation blev dog hurtigt nedtonet, da han fra omkring 1890 var koncentreret om opbygningen og senere ledelsen af Kunstindustrimuseet.

Den sidste del af Mirjam Gelfer-Jørgensens bog er en særdeles spændende og overbevisende analyse af denne virksomhed under overskriften "Fremsynet museumsmand". Der antydes en konklusion med en nyvurdering af Pietro Krohn, hvis synspunkter vedrørende en så speciel museumsinstitution som Kunstindustrimuseet kan inspirere helt frem til nutiden, medens hans direkte efterfølgere drejer museet i en mere traditionel retning.

Jørgen Schou-Christensen